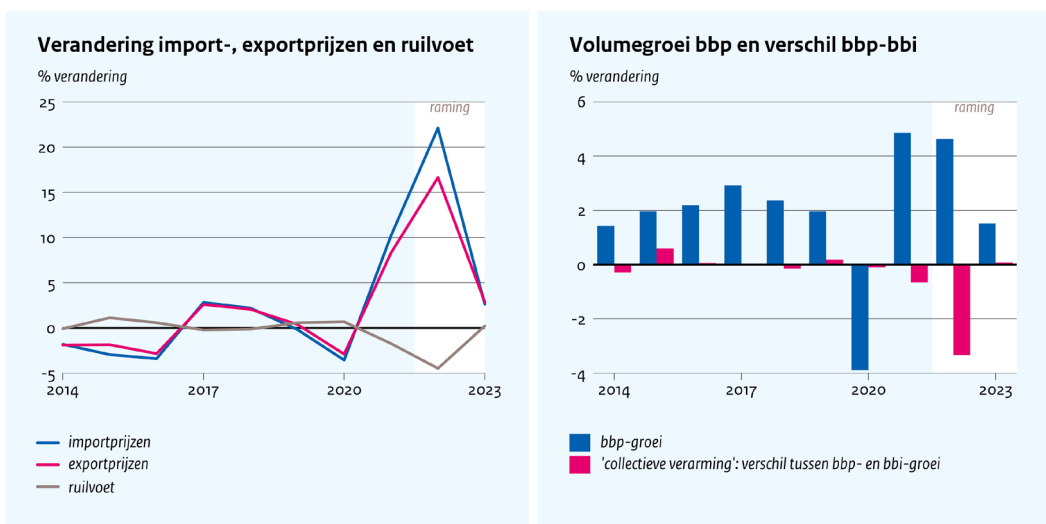

Collectieve verarming?

Een verslechtering van de ruilvoet leidt mogelijk tot welvaartsverlies. Wanneer importprijzen meer toenemen dan exportprijzen spreken economen van een verslechtering van de ruilvoet. Dit kan leiden tot zogeheten ‘collectieve verarming’: door een stijging van de importprijzen kan er met een constante productie en onveranderde vraag naar importen minder geconsumeerd worden. Dit effect kan gedempt worden wanneer een land een overschot heeft op de handelsbalans. Collectieve verarming kan worden gekwantificeerd door het bbp (bruto binnenlands product) te vergelijken met het bbi (bruto binnenlands inkomen) (a). De vraag is in hoeverre de huidige Nederlandse ruilvoetverslechtering en veranderingen op de handelsbalans leiden tot collectieve verarming. Dit kan worden berekend met de methode van Reinsdorf (2010) (b).

Het ruilvoetverlies in combinatie met een aanzienlijk verschil tussen uitvoer- en invoergroei leidt voor Nederland tot een collectieve verarming van 3,3% van het bbp in 2022. In 2022 stijgen invoerprijzen met 22,1%, terwijl de uitvoerprijzen toenemen met 16,6%. De ruilvoet verslechtert met 4,5% ten opzichte van 2021. Dit is vooral te wijten aan de sterke stijging van energieprijzen: Nederland importeert meer energie dan het exporteert, waardoor de mondiale stijging van energieprijzen een groter effect heeft op invoerprijzen. Dit betekent dat Nederland als geheel relatief gezien minder kan importeren. In 2021, toen energieprijzen al aan het stijgen waren, was de collectieve verarming veel beperkter (0,7% van het bbp) doordat er weinig gas werd geïmporteerd en uitvoerprijzen ook stegen. In 2022 is de invoerprijsstijging sterker en wordt er meer gas geïmporteerd. In 2023 verbetert de ruilvoet enigszins vanwege een daling van de energieprijzen. Het effect hiervan op het inkomen is zeer beperkt: +0,1% van bbp. Overigens stijgt, ondanks deze zogenaamde collectieve verarming, het reële bbi zowel in 2022 als in 2023 doordat het bbp stijgt.

De verslechtering van de ruilvoet leidt tot collectieve verarming

Bron: CBS en CPB ([link](#))

(a) Het verschil tussen deze beide maatstaven ligt in het gebruik van andere prijsindices.

(b) Reinsdorf, M. B. (2010). Terms of trade effects: Theory and measurement. *Review of Income and Wealth*, 56, S177-S205 ([link](#)).